

СЭНДБОКС ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

Хүсэлтийн тоо **25***

Туршигдаж буй
бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ **6**

Салбарын төлөв

Анхдагч зах зээл

668.1
тэрбум төгрөг

Хоёрдогч зах зээл

584.5
тэрбум төгрөг

Биржийн бус зах зээлийн
блокчэйн 24/5

2,361
удаагийн хэлцлээр

508.2

тэрбум төгрөгийн арилжаа

Репо хэлцэл зуучлалын үйлчилгээ

P2P зээлийн үйлчилгээ

11,524

Харилцагчид

4.1

тэрбум төгрөгийн зээл

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ

4,760

Хөрөнгө
оруулагчид

354.1

сая төгрөгийн санхүүжилт

B2B зээлийн үйлчилгээ

319

Бүртгэлтэй харилцагчид

157.0

тэрбум төгрөгийн зээл

СЭНДБОКСОД ТУРШИГДАЖ БУЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Сэндбоксад ирүүлсэн хүсэлт, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний төрлөөр

Сэндбоксын орчинд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ турших нийт 25 хүсэлт ирснээс “Сэндбокс зохицуулалтын орчны журам”-ын шаардлага хангасан 10 хүсэлтийг сэндбоксын зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн 9 компанийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг сэндбоксын орчинд оруулсан. Үүнээс 2025 онд 2 компанийн 2 үйлчилгээ сэндбоксын орчноос амжилттай гарснаар нийт 4 компанийн 6 бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ сэндбоксын орчинд туршигдаж байна.

B2B зээлийн үйлчилгээ

B2B зээлийн үйлчилгээ нь 2024 оны нэгдүгээр сард сэндбоксын орчинд орсон бөгөөд аж ахуй нэгжүүдийн богино хугацаат санхүүжилтийн хэрэгцээг хангах, байгууллагуудын харилцах дансанд буй илүүдэл нөөцийг эргэлтэд оруулах замаар зах зээл дэх эх үүсвэрийг үр ашигтайгаар ашиглах боломжийг олгон зээлдэгч, хөрөнгө оруулагчийг холбох үйлчилгээг туршиж байна.

Тайлант он хүртэлх байдлаар B2B зээлийн үйлчилгээний платформд бүртгэлтэй 319 харилцагч байгаа бөгөөд нийт 157.0 тэрбум төгрөгийн зээл тус платформоор зуучлагдсан байна. Үүнээс 142.1 тэрбум төгрөгийн зээл эргэн төлөгдсөн байна. Мөн B2B зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 1.5 хувьтай байгаа бол хугацааны хувьд 7, 14, 21, 28, 42, 91 гэсэн хоногтой байна.

B2B зээлийн хугацаа

7, 14, 21, 28, 42, 91 хоног

B2B зээлийн дундаж хүү

1.5%

Мөнгөний захын арилжааны платформ

Мөнгөний захын арилжааны платформ нь 2021 оны арван хоёрдугаар сард сэндбокс орчинд орсон бөгөөд банк бус санхүүгийн байгууллагуудын репо хэлцлийн арилжаа, хадгаламжийн сертификат, арилжааны бичиг, факторинг (хямдруулсан нэхэмжлэл), итгэлцлийн үйлчилгээнд суурилсан мөнгөний захын хэрэгслийг арилжаалах, төлбөр тооцоо, бүртгэл, хадгалалтын нэгдсэн платформыг хөгжүүлэн туршиж байна.

Хадгаламжийн сертификат

2023 оны есдүгээр сараас эхлэн тайлант улирлыг хүртэлх байдлаар нийт 360.2 сая төгрөгийн Хадгаламжийн сертификат арилжаалагдсан байна.

Анхдагч арилжааны дүн Хоёрдогч арилжааны дүн

348.1 сая төгрөг **12.1** сая төгрөг

Итгэлцэл

2023 оны аравдугаар сараас эхлэн тайлант улирлыг хүртэлх байдлаар нийт 12.6 тэрбум төгрөгийн итгэлцлийн үйлчилгээг зуучилсан байна.

Анхдагч арилжааны дүн Хоёрдогч арилжааны дүн

10.7 тэрбум төгрөг **1.9** тэрбум төгрөг

Репо хэлцлийн арилжааг эхлүүлснээс хойш тус платформ дээр 53 зээлдүүлэгч, 44 зээлдэгч нийт 508.2 тэрбум төгрөгийн 2,361 удаагийн арилжаа хийгдсэн байна.

Тайлант жилд репо зээлийн дундаж хугацаа 42 хоног, дундаж хүү 20.1 хувьтай байна.

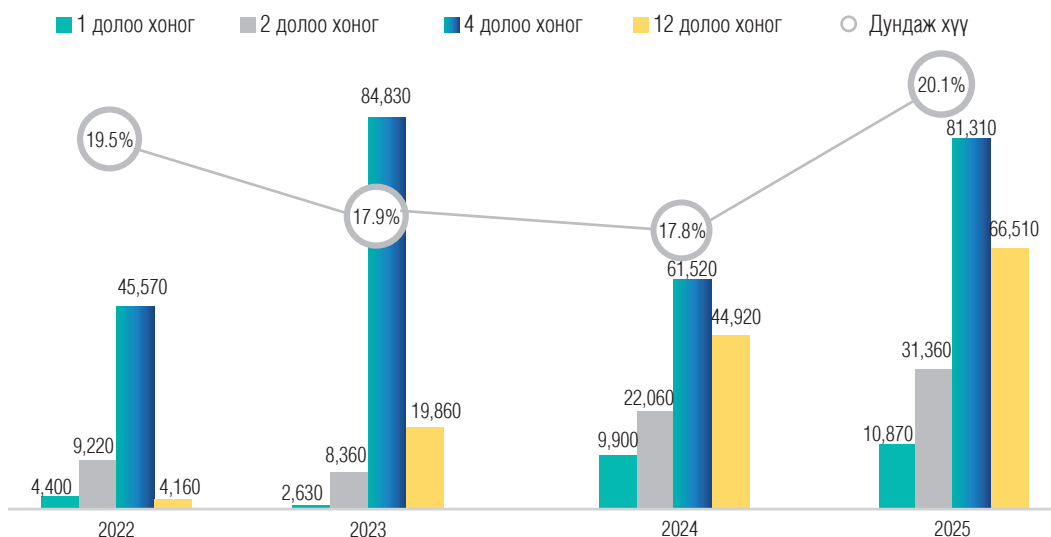
Хүснэгт . Репо хэлцлийн ерөнхий үзүүлэлтүүд

Хугацаа	Зээлдүүлэгчийн тоо	Зээлдэгчийн тоо	Арилжааны тоо	Арилжааны дүн	Дундаж хүү	Зээлийн дундаж хугацаа
2021	4	3	7	710,000,000	17.6	16
2022	47	46	432	63,350,000,000	19.5	25
2023	63	69	533	115,680,000,000	17.9	34
2024	80	92	583	138,400,000,000	17.8	37
2025	103	109	806	190,050,000,000	20.1	42

Репо хэлцлийн үзүүлэлтүүдээс харахад 2025 онд зээлийн дундаж хүү болон зээлийн дундаж хугацаа 2022 онтой харьцуулахад мэдэгдэхүйц өссөн байна. Тухайлбал, зээлийн дундаж хүү 2022 онд 19.5 хувь байсан бол 2025 онд 20.1 хувь болж нэмэгдсэн. Зээлийн дундаж хугацаа 25 хоногоос 42 хоног болж 17 хоногоор уртассан нь урт хугацаат зээлийн эрэлт нэмэгдэж буйг илтгэж байна. Репо зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 20.1 хувь болж өмнөх оны мөн үеэс 2.3 пунктээр өссөн байна.

Мөн уг хугацаанд зээлдүүлэгчдийн тоо давхардсан байдлаар 47-оос 103 болж 2.2 дахин, зээлдэгчдийн тоо давхардсан байдлаар 40-өөс 109 болж 2.7 дахин өссөн байна. Харин арилжааны тоо 432-оос 247 болж буурсан хэдий ч арилжааны дүн 63.35 тэрбум төгрөгөөс 190.05 тэрбум төгрөг болж 3.0 дахин нэмэгдсэн нь репо хэлцлийн зах зээлийн хэмжээ, санхүүжилтийн дүн эрчимтэй тэлснийг харуулж байна.

Зураг. Репо хэлцлийн хүүгийн түвшин ба арилжааны дүн /сая төгрөгөөр/, хугацаагаар

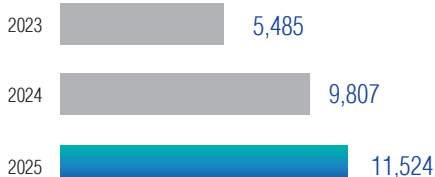
Нийт репо хэлцлийн 53.8 хувийг 4 долоо хоногийн хугацаатай, 26.7 хувийг 12 долоо хоногийн хугацаатай, 14.0 хувийг 2 долоо хоногийн хугацаатай, 5.5 хувийг 1 долоо хоногийн хугацаатай репо зээлүүд тус тус эзэлж байна.

P2P зээлийн үйлчилгээ

P2P зээлийн үйлчилгээ нь 2022 оны арван хоёрдугаар сард сэндбокс зохицуулалтын орчинд орсон бөгөөд хиймэл оюун ухаан, блокчэйн технологийг зээлийн үнэлгээ, бүртгэлдээ ашиглан хөрөнгө оруулагч, зээлдэгч хоёрыг шууд холбох үйлчилгээг хөгжүүлэн туршиж байна.

P2P зээлийн үйлчилгээний харилцагчдын тоо

98.3%
зээлдэгч

1.7%

хөрөнгө оруулагч

Тайлант он хүртэлх байдлаар тус платформоор 11,524 харилцагчдад P2P зээлийн үйлчилгээг үзүүлсэн байна. Эдгээр харилцагчдын 1.7 хувь нь хөрөнгө оруулагч бол үлдсэн 98.3 хувь нь зээлдэгч байна.

P2P зээлийн үйлчилгээний платформоор нийт 4.1 тэрбум төгрөгийн зээл олгогдсон бөгөөд тайлант улирлын байдлаарх P2P үйлчилгээний нийт зээлийн үлдэгдэл 73.4 сая төгрөг байна.

Тайлант хугацаанд олгосон нийт зээлийн 74.0 хувийг 3 сараас бага хугацаатай зээл, 26.0 хувийг 3 сараас дээш хугацаатай зээл эзэлж байна. Харин тус платформоор дамжсан хөрөнгө оруулалтын багцын 29.0 хувийг 1 жил болон түүнээс дээш хугацаатай, 71.0 хувийг 1 жилээс бага хугацаатай хөрөнгө оруулалт тус тус бүрдүүлж байна.

1-12 сарын
хугацаатай

Олгосон
зээлийн дүн

4.1 тэрбум төгрөг

73.4

сая төгрөг
Зээлийн үлдэгдэл

ЭЖДХ 2.0%

Хэвийн
98.8%

Хугацаа хэтэрсэн
0.5%

Чанаргүй
0.7%

P2P платфoрмоор зуучлагдан олгогдсон нийт зээлийн 98.8 хувь нь хэвийн, 0.5 хувь нь хугацаа хэтэрсэн, 0.7 хувь нь чанаргүй зээл байна. Мөн P2P зээлийн сарын жигнэсэн дундаж хүү 2.0% –тай байна.

Эмэгтэй

65.6%

Эрэгтэй

34.4%

Тайлант улирлын байдлаар P2P зээлийн үйлчилгээний нийт харилцагчдын 65.6 хувь нь эмэгтэй, 34.4 хувь нь эрэгтэй харилцагчид байна. Харин нийт харилцагчдын 49.1 хувийг 18–35 насныхан, 34.8 хувийг 36–45 насныхан, 13.0 хувийг 46–55 насныхан, 3.1 хувийг 55–аас дээш насныхан тус тус бүрдүүлж байна. Харилцагчдыг боловсролын түвшнээр ангилбал 63.0 хувь нь дээд, 4.0 хувь нь тусгай дунд, 29.0 хувь нь бүрэн дунд, 4.0 хувь нь дунд боловсролтой байна.

НАСНЫ БҮЛГЭЭР

18–35 НАС

49.1%

36–45 НАС

34.8%

46–55 НАС

13.0%

55–ААС ДЭЭШ

3.1%

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШНЭЭР

63.0%

ДЭЭД

4.0%

ТУСГАЙ
ДУНД

29.0%

БҮРЭН
ДУНД

4.0%

ДУНД

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ нь 2023 оны арван нэгдүгээр сард сэндрбоксын орчинд орсон ба урамшуулал, хувьцаа, хандивт суурилсан хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ амжилттай туршигдан сэндрбоксын орчноос гарлаа.

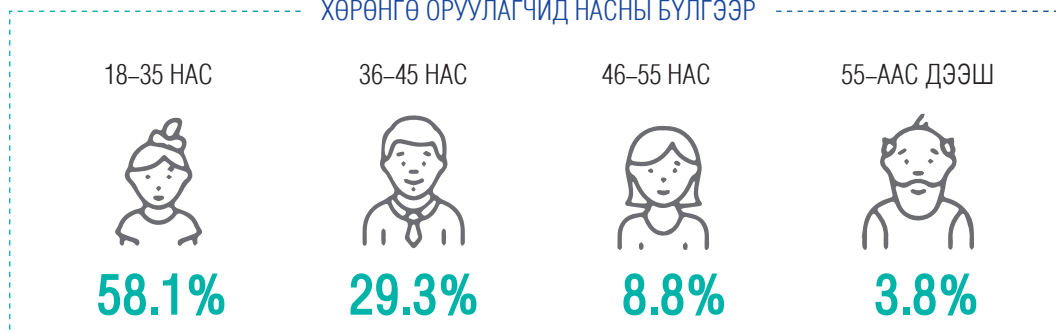
Тайлант оныг хүртэл нийт хамтын санхүүжилтийн 2.6 тэрбум төгрөгийн үнэлгээ бүхий 64 төсөл нийтлэгдэн, 4,760 хөрөнгө оруулагчаас нийт 354.1 сая төгрөгийн санхүүжилт татан төвлөрүүлсэн байна.

Үүнээс урамшуулалд суурилсан 40 төслийн 275.5 сая төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлсэн. Төслүүдийн хувьд дунджаар нийт шаардлагатай санхүүжилтийн 25.5 хувийг босгосон байна.

- Хандивт суурилсан хамтын санхүүжилтийн 23 төсөл нийтлэгдсэн бөгөөд нийт 1,535 оролцогчоос 53.6 сая төгрөгийн хандивыг босгосон байна.
- Хувьцаанд суурилсан 1 төсөл хэрэгжиж компанийн 2.5 хувийг 25 сая төгрөгөөр санал болгон санхүүжилт босгосон байна.

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧИД НАСНЫ БҮЛГЭЭР

Платформоор дамжуулсан урамшуулалт санхүүжилтийн төслүүдэд хөрөнгө оруулсан хөрөнгө оруулагчдын 58.1 хувь нь 18-35 нас, 29.3 хувь нь 36-45 нас, 8.8 хувь нь 46-55 нас, 3.8 хувь нь 55-аас дээш насныхан байна.

Блокчэйн арилжааны систем

Биржийн бус зах зээлийн блокчэйн арилжааны систем нь 2023 оны арван нэгдүгээр сард сэндрбоксын орчинд орж, амжилттай туршигдан сэндрбоксын орчноос гарсан бөгөөд биржийн бус зах зээл дэх үнэт цаасны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн арилжаа, төлбөр тооцоог автоматаар, 24/5 гүйцэтгэх боломжтой боллоо.

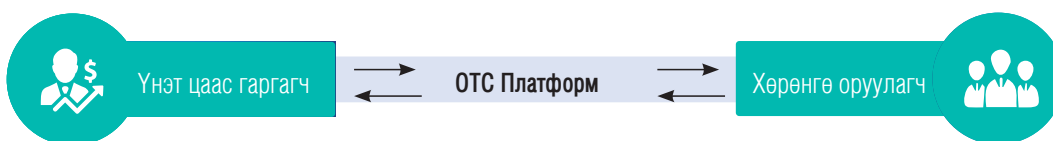
Блокчэйн системийн арилжааны ерөнхий мэдээлэл

Биржийн бус зах зээлийн блокчэйн арилжааны систем дээр нийт 261,540 ширхэг үнэт цаас 28.3 тэрбум төгрөгөөр арилжаалагдсан байна. Мөн бондын жигнэсэн дундаж хүү 21.7 хувьтай бөгөөд тайлант улиралд блокчэйн системд 4 шууд оролцогч оролцжээ.

Блокчэйн систем дэх биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагаа

Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагаа нь блокчэйн системд 9 дүгээр сараас бүрэн шилжсэн бөгөөд блокчэйн системд бүрэн шилжсэний дараа 1,131,211 ширхэг үнэт цаасыг 668.1 тэрбум төгрөгөөр анхдагч зах зээлд, 1,072,531 ширхэг үнэт цаасыг 584.5 тэрбум төгрөгөөр хоёрдогч зах зээлд тус тус арилжаалсан байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

Зохицуулалтын орчны сайжруулах ажлын хүрээнд:

Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга, Сангийн сайд, Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2025 оны 4 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 124/75/A/86 дугаар хамтарсан тушаалаар “Сэндбокс зохицуулалтын орчны журам”-д нэмэлт өөрчлөлт орууллаа. Журмын нэмэлт, өөрчлөлтөөр сэндбоксын орчинд амжилттай туршигдсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг зохицуулалттай зах зээлд шилжүүлэх үйл явц болон зохицуулалтын орчин бүрдэх хүртэлх хугацааны хяналт, зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх талаарх түр зохицуулалт болон сэндбоксын хугацаанд оролцогч үйл ажиллагаагаа түр зогсоох, мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, мөн тусгай зөвшөөрлийн шаардлагаас зайлсхийх зорилгоор сэндбокс зохицуулалтын орчныг ашиглахыг хязгаарлах зэрэг зохицуулалтыг тусгалаа.

Сэндбоксын орчны олон нийтэд таниулах ажлын хүрээнд:

Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэгийн Зүүн Европ, Төв Азийн бүс нутгийн уулзалтад оролцон сэндбокс зохицуулалтын орчны туршлагаа хуваалцан, бүс нутгийн сэндбокс нэвтрүүлэхэд анхаарах асуудлуудын талаар хэлэлцлээ.

Монгол Улс, Солонгос Улсын санхүүгийн хамтын ажиллагааны форумд “Санхүүгийн инновац” панел хэлэлцүүлгийн модератораар ажиллан, сэндбокс зохицуулалтын орчны туршлага, санхүүгийн инновацийн бодлого, зохицуулалтад үүсэж буй бэрхшээл болон хоёр улсын хамтын ажиллагааны боломжийн талаар хэлэлцлээ.

Азийн Хөгжлийн Банк (АХБ)-ны санхүүжилттэй “Монгол Улсад финтек салбарын хууль, эрх зүй, зохицуулалтын орчныг хөгжүүлэх мэргэжлийн болон техник туслалцааны хөтөлбөр” (Knowledge and Support Technical Assistance on Developing Fintech Legal and Regulatory Frameworks for Mongolia) төсөл нийт 18 сарын хугацаанд хэрэгжиж дууслаа.

Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг, Бүгд Найрамдах Намиби Улсын Төв банкнаас хамтран зохион байгуулсан “Дэлхийн бодлогын форум”-ын “Санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд хиймэл оюун ухааны хэрэглээ” сэдэвт хэлэлцүүлэгт, илтгэгч, панелистаар оролцон санхүүгийн салбар дахь хиймэл оюун ухааны хэрэглээ, зохицуулалт болон Монгол Улсын финтекийн салбар, сэндбокс зохицуулалтын орчны талаар танилцууллаа.

Сэндбоксын орчны оролцогчдод хяналт тавих, хамтран ажиллах ажлын хүрээнд:

Тайлант он хүртэлх байдлаар Сэндбокс орчинд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ турших хүсэлтэй нийт 37 компанитай 103 удаагийн уулзалтыг зохион байгуулсан.

Оролцогчдоос ирсэн тайлан мэдээнд суурилан зайны хяналтыг тогтмол гүйцэтгэн, газар дээрх хяналт, үзлэгийг мөн гүйцэтгэн ажиллаж байна.

Финтекийн хөгжил болон зохицуулалтын орчны талаарх цахим болон танхимын сургалт, уулзалтуудад тогтмол оролцож байна.

Сэндбоксод туршигдаж буй 6 байгууллагын бүтээгдэхүүн үйлчилгээ тус бүрд тохирсон тайлан, мэдээний маягыг боловсруулан 7 хоног, сар, улирлын тайлан, мэдээг төвлөрүүлэн тоон мэдээллийн сан үүсгэн ажиллаж байна.

Сэндбоксод туршигдаж буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний олон улс дахь хөгжил, зохицуулалтын орчны судалгааг тогтмол гүйцэтгэн ажиллаж байна.